

N:o 33.

Af herr **J. Eliasson**, om ändrad lydelse af 63 § i lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet den 23 oktober 1891.

Emot den nya väglagen af den 23 oktober 1891, som nu i de flesta väghållningsdistrikt börjat tillämpas, har redan uppstått klander bland dem, som förut varit väghållningsskyldige. Man har fått höra missnöjen uttalas från flera distrikt öfver lagens otydlighet, som föranledt olika tolkningar, ja till och med rättegångar, och från andra, att besvären och utgifterna för de väghållningsskyldige ökats. Det heter från många håll, att vägväsendet blir efter väglagens tillämpning dyrare och besvärligare än förut.

Om dessa och än flera missnöjen äro befogade eller ej, torde erfarenheten i en snar framtid vittna. Hvad man dock för närvarande kan se, är att det i vissa fall gifves skäl för ändringar ju förr ju hellre. Min afsigt härmed är ock att påvisa behovet af en lagförändring i fråga om sättet för debitering och uppbörd af vägskatten.

I lagens 63 § stadgas: Konungens befallningshafvande ombesörjer, på vägstyrelsens derom framställda begäran, att vägskatten varder genom vederbörande i sammanhang med kronoskatterna debiterad, indrifven och redovisad, på sätt om landstingsmedel är föreskrifvet; egande Konungens befallningshafvande jemväl att förordna om afskrifning af sådana afgifter till vägkassan, som i anseende till bristande tillgång icke kunnat indrivas.

Häraf följer, att kronans uppbördsmän ega skyldighet leverera medlen i länets ränteri samtidigt med kronoskatterna och emot en provision af 3 procent.

Inom det län jag tillhör är det flere distrikts väghållningsskyldige, som beslutat på försök ett annat sätt för debitering och uppbörd. Detta kan dock icke vara rekommenderande, så länge väglagen har den lydelse, som i dess 63 § stadgas; men det gifver likväl anledning att ifrågasätta ändring.

Bland skälen därför ställer sig kanske främst, att när större delen af vägs-katten skall användas till ersättning för vinterväghållningen, hvilken på de flesta ställen tillkomma endast vägs-katts-betalande, så är det hårdt för en stor del af allmogen, hvars penningtillgångar vid tiden för kronuppbördsstämornas hållande måste strängt anlitas, att då lemna beloppet i förskott och 3 à 4 månader derefter få det åter. Det kan anses obefogadt, att medel, hvaraf staten icke erhåller det minsta, och som äro enskilda vägdistrikts tillhörigheter, hvarom dessa förfoga utan att därför inför statens myndigheter ega redovisningsskyldighet, skola vara fastlästa under statstjenstemäns vård så lång tid. Efter min tanke vore icke så mycket att säga härom, i fall staten bekostade debiteringen och uppbörden, men när de väghållningsskyldige därför måste erlägga 3 procent, så kan det förefalla skäligt, att det blefve något bättre ställt.

En annan omständighet är, att nu gällande stadganden medföra obehöfliga besvär och risker för vägstyrelserna och onödiga kostnader för väghållningsdistrikten genom de uppburna medlens insättning i landtränteriet och vägstyrelsernas i anledning deraf uppkommande skyldighet att efter Konungens befallningshafvandes utanordning der utqvittera dem. I händelse afståndet från länsresidensstaden är ringa, uppkommer ingen synnerlig olägenhet häraf, men så är icke förhållandet i de orter, der väglängden utgör flera mil och kommunikationsmedlen äro dåliga samt på samma gång dyra. Vägstyrelserna frestas i så fall att välja emellan en resa, som för distriktet blir dyr, eller anlita af kommissionär och därför stå risken. Om någotdera häraf är nyttigt, vågar jag för min del betviffa.

Genom stadgandet i väglagen, att hvarje härad utgör en gemensamhet för sig, står väghållningen efter mitt förmenande mycket nära de kommunala skyldigheterna, synnerligen å de ställen inom landet, der härad eller tingslag utgöres af en enda kommun. Det ligger så nära till hands den tanken, att debitering och uppbörd af vägs-katten kan skäligen uppdragas åt kommunalnämnderna. Erfarenheten har visat, att debitering och uppbörd af kommunalutskylderna kunnat försiggå utan nämnvärda olägenheter samt utan statens myndigheters medverkan, och då förefaller det mig, att vägs-katten äfven kan och bör åt kom-

munalnämnderna anförtros. Hvad som i så fall borde tillkomma statens embets- och tjenstemän är, synes det mig, att förhjelpa kommunalnämnderna till utfäendet tredskovis af det, som icke godvilligt betalas, på samma sätt som är stadgadt för kommunalutskylder; men mera är efter mitt förmenande icke behöfligt.

Mitt tilltänkta förslag, att få vägskattens debitering och uppbörd öfverflyttadt från häradskrifvare och kronofogde till socknarnes kommunalnämnder, skall antagligen bemötas med påståendet, att kommunalnämnderna hafva för mycket förut. På samma gång som jag i viss mån medgifver detta, så dristar jag likväl påpeka, att kommunalnämndernas åligganden icke härigenom väsentligen ökas. Under den tid som gått, sedan väglagen utfärdades, hafva kommunalnämnderna, åtminstone i Upsala län, af Konungens befallningshafvande förständigats att uppgöra vägfyrktalslängderna till ledning vid val m. m. De äro således förut skyldiga att ega kännedom om debiteringsgrunden. En hvar som deltagar i väghållningsbesväret har äfven till åliggande att erlägga kommunalutskylder, hvadan det icke kan blifva fråga om flere betalande. Hvad som skulle komma att egentligen ökas äro 2:ne kolumner i debiteringslängden, den ena för vägfyrktalet och den andra för vägskatten. Om ock åt kommunalnämnderna uppdrages att af influtna medel verkställa utbetalningar efter vägstyrelsens anordning, så kan detta icke gerna anses mycket besvärande. Derjemte bör, efter min tanke, icke lemnas opåaktadt, att om kommunalnämnderna tillerkännas samma provision, som nu är för vägskatten bestämd, eller 3 procent, så skulle det antagligen verka större belåtenhet för nämndernas ordförande i de kommuner, som lemna ingen eller ringa ersättning, att emottaga ett återval, hvilket mången gång torde vara till fromma för kommunerna. Huru jag än ser saken, så förefaller mig förändringen praktiskt utförbar, och att den skulle medföra afsevärda fördelar, så väl för vägstyrelse som väghållningsskyldige, det torde ej kunna förnekas.

I fråga åter om afskrifning af sådana afgifter till vägkassan, som i anseende till bristande tillgång icke kunna indrifvas, så förefaller det mig, att förordnandet derom torde rättast böra de väghållningsskyldige tillkomma.

Af dessa anledningar och skäl vågar jag föreslå,

det Riksdagen beslutar,
att 63 § i väglagen den 23 oktober 1891 erhåller
följande förändrade lydelse:

Sedan vägskatten, på sätt i § 58 är stadgadt,

blifvit bestämd, och hvilket alltid bör ske med undvikande af bråktal, tillkommer det vägstyrelsen att, årligen innan den 15 oktober, lemna kommunalnämnderna i distriktet underrättelse derom.

Kommunalnämnderna, hvar inom sin kommun, åligger derefter att ombesörja vägs kattens debitering och uppbörd i sammanhang med kommunalutskyllerna; och gäller dervid allt hvad för de senare är stadgadt. I ersättning därför åtnjutes en provision af tre procent å det levererade beloppet.

Af influtna medel skola kommunalnämnderna inom kommunen verkställa utbetalningar efter vägstyrelsens anordning. Hvad som derutöfver uppbäres öfverlemnas till vägstyrelsen så fort lämpligen ske kan; och skola restantierna af kommunalnämnderna redovisas före den 1 september.

De väghållningsskyldige ega att vid sammanträde, som i § 58 omförmäles, förordna om afskrifning af sådana afgifter till vägkassan, som i anseende till bristande tillgång icke kunnat indrifvas.

Hos lagutskottet, till hvars behandling motionen torde blifva hänvisad, anhålles vördsamt, att utskottet ville åt ordalydelsen i förslaget gifva den form, som utskottet finner lämpligast.

Stockholm den 24 januari 1895.

Jan Eliasson.